

NHU CẦU ĐÀO TẠO CÁN BỘ VĂN THƯ - LƯU TRỮ VÀ QUẢN TRỊ VĂN PHÒNG CÁC TỈNH PHÍA NAM

Phan Đình Nham^()*

1. Những việc đã làm trong thời gian qua

Sau khi thống nhất đất nước, nhu cầu cán bộ lưu trữ và quản trị văn phòng bậc đại học cho các tỉnh phía nam trở nên rất cần thiết và bức xúc. Qua nhiều lần bàn bạc, trao đổi giữa các cơ quan chức năng liên quan đến việc mở đào tạo bậc đại học lưu trữ cho phía Nam, phải gần 20 năm sau khi thống nhất đất nước vấn đề này mới bắt đầu được triển khai thực hiện tại Khoa Lịch sử Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, ĐHQG Thành phố Hồ Chí Minh.

Trước đây, Khoa Lưu trữ học và Quản trị văn phòng - Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (KHXH&NV) thuộc Đại học Quốc gia Hà Nội đã mở ba khoá Đại học tại chức Lưu trữ học và Quản trị văn phòng cho phía Nam là: Khoá 1 (1992 - 1996) gồm 28 sinh viên; Khoá 3 (1996 - 2000) gồm 165 sinh viên; Khoá 4 (1999 - 2003) gồm 101 sinh viên.

Khoa Lịch sử Trường Đại học KHXH&NV Thành phố Hồ Chí Minh đã mở hai khoá Đại học tại chức Lưu trữ học và Quản trị văn phòng cho phía Nam là khoá 2 (1995 - 1999) gồm 79 sinh viên; khoá 5 (2001 - 2005) gồm 42 sinh viên.

Những sinh viên tốt nghiệp 5 khoá tại chức này đã trở thành hạt nhân nòng cốt trong công tác văn thư lưu trữ tại các cơ quan trung

^(*) TS. Giám đốc Trung tâm Lưu trữ Quốc gia II, TP. Hồ Chí Minh.

ương và địa phương các tỉnh phía Nam. Nhiều sinh viên đã trở thành giám đốc và phó giám đốc Trung tâm Lưu trữ các tỉnh, thành phố.

Khoa Lịch sử Trường Đại học KHXH&NV Thành phố Hồ Chí Minh chính thức mở lớp đào tạo bậc đại học tại chức chuyên ngành Lưu trữ học và Quản trị văn phòng tại trường từ khoá 9 (1995 - 1999) gồm 83 sinh viên; khoá 10 (2000 - 2004) gồm 54 sinh viên; khoá 11 (2001 - 2005) gồm 89 sinh viên; khoá 12 (2002 - 2006) gồm 57 sinh viên; khoá 13 (2003 - 2007) gồm 175 sinh viên.

Đào tạo bậc đại học tại chức ngành Lưu trữ học và Quản trị văn phòng ở phía Nam còn được Khoa Lịch sử Trường Đại học KHXH&NV Thành phố Hồ Chí Minh phối hợp với các Trung tâm đại học tại chức và Trung tâm giáo dục thường xuyên cấp tỉnh để mở lớp tại tỉnh Bình Định gồm 92 sinh viên (2000 - 2005); Phú Yên (2002 - 2007) gồm 87 sinh viên; Cần Thơ (2004 - 2009) gồm 83 sinh viên hệ 4 năm rưỡi; 06 sinh viên hệ hai năm rưỡi và đã khai giảng khoá học vào ngày 09.02.2004; Trà Vinh 116 sinh viên; đang tuyển sinh một lớp Đại học tại chức tại Bạc Liêu, chuẩn bị mở lớp tại Quân khu VII, Daklak.

Khoa Lịch sử lập tờ trình đề án mở ngành Lưu trữ và Hiệu trưởng Trường Đại học KHXH&NV Thành phố Hồ Chí Minh đã ký Quyết định số 09/QĐ/TCCB ngày 31.01.2001 v/v thành lập Bộ môn Văn thư - Lưu trữ thuộc Khoa Lịch sử Trường Đại học KHXH&NV.

Hiệu trưởng Trường Đại học KHXH&NV Thành phố Hồ Chí Minh ký Quyết định số 43/QĐ/TCCB ngày 23.12.2003 bổ nhiệm TS. Phan Đình Nham giữ chức Trưởng Bộ môn Lưu trữ, Khoa Lịch sử nhiệm kỳ 2001 - 2006.

Giám đốc Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh đã ký công văn số 429/CV/ĐHQG/ĐT ngày 20.5.2003 v/v đồng ý cho phép Trường Đại học KHXH&NV từ khoá tuyển sinh 2003 - 2004 mở thêm các ngành đào tạo hệ chính quy như sau:

- Lưu trữ học: mã ngành 52.32.20; quy mô tuyển sinh 2003: 80; bậc đào tạo: đại học; khối tuyển sinh: C, D1.

- Kinh phí đào tạo: Ngân sách nhà nước.

- Đào tạo theo chương trình đã đăng ký trong đề án mở ngành.

2. Đào tạo cán bộ lưu trữ và quản trị văn phòng cho phía Nam là nhu cầu cấp bách và bức xúc hiện nay

Cán bộ lưu trữ và quản trị văn phòng ở phía Nam trong thời gian qua được đào tạo ra từ các nguồn: 1. Các lớp bồi dưỡng, tập huấn ngắn hạn; 2. Trường Trung học Văn thư Lưu trữ Trung ương II; 3. Cử nhân đại học tại chức do Khoa Lịch sử Trường Đại học KHXH&NV Thành phố Hồ Chí Minh và Hà Nội tổ chức; 4. Học viện Hành chính Quốc gia phía Nam; 5. Một số trường khác quan tâm đến chương trình này. Hiện nay có khoảng 3814 học viên bậc trung học (trong đó có 1314 học viên hệ chính quy) tốt nghiệp tại phía Nam, số này sẽ tiếp tục học lên đại học theo nhu cầu chuyên môn và theo quy hoạch cán bộ hiện hành.

Nhu cầu cán bộ cho các tỉnh phía Nam có thể sơ bộ tính toán như sau: 34 tỉnh, thành phố có Trung tâm lưu trữ, bình quân cần 10 biên chế thì đã phải có 340 cán bộ. Mỗi tỉnh, thành phố có hơn 50 cơ quan thuộc nguồn nộp lưu vào cấp tỉnh, tính tròn mỗi đầu mỗi là 2 cán bộ qua đào tạo thì đã có 100 cán bộ, 34 tỉnh, thành phố thì cần phải có 3400 cán bộ. Cấp xã, phường phía Nam có khoảng 6000 và mỗi xã, phường cần 2 cán bộ qua đào tạo phải là 12.000 cán bộ. Đó là chưa kể các cơ quan khác như các tổ chức chính trị, tổ chức chính trị - xã hội; các tổ chức xã hội, tổ chức xã hội - nghề nghiệp, tổ chức kinh tế, các tổ chức lực lượng vũ trang...

- Mở bậc đại học lưu trữ và quản trị văn phòng tại Khoa Lịch sử Trường Đại học KHXH&NV Thành phố Hồ Chí Minh là cần thiết và cấp bách, đáp ứng nhu cầu thực tế khách quan ngày càng cao của hoạt động kinh tế, văn hoá, xã hội cho các tỉnh phía Nam.

- Việc mở ngành lưu trữ học và quản trị văn phòng tại Khoa Lịch sử hiện nay là tạo cơ sở để tiến tới thành lập nhóm ngành học cấp khoa mới trong trường Đại học KHXH&NV Thành phố Hồ Chí Minh trong tương lai gần, góp phần vào việc mở rộng và phát triển ngành học mới trong trường khoa học cơ bản ở phía Nam.

- Các tỉnh phía Nam đang cần nhiều cán bộ bậc đại học, nhưng việc tuyển sinh ra học ở phía Bắc đã và đang gặp nhiều khó khăn trong nhiều năm nay.

Nguồn chính là học sinh đã tốt nghiệp trung cấp, cán bộ tại chức và học sinh PTTH. Việc mở bậc đại học cho phía Nam là quán triệt quan điểm xã hội hoá giáo dục, lưu ý đến vùng xa, vùng còn nhiều khó khăn hiện nay.

Về quy mô đào tạo:

Trước mắt, ngành lưu trữ - quản trị văn phòng là một bộ môn trong Khoa Lịch sử, đào tạo theo khung chương trình của Đại học KHXH&NV nói chung và Khoa Lịch sử nói riêng, gồm hai hệ bậc đại học là hệ chính quy và hệ tại chức. Cả hai hệ này chủ yếu mở tại Đại học KHXH&NV tại Thành phố Hồ Chí Minh. Riêng hệ tại chức có thể mở tại địa phương khi có nhu cầu.

Quy mô đào tạo hàng năm cho hệ chính quy theo chỉ tiêu của Đại học Quốc gia cho các ngành của Khoa Lịch sử - Đại học KHXH&NV (ngành lưu trữ chiếm 1/4 trong chỉ tiêu giao cho Khoa Lịch sử từ 80 - 120 sinh viên/năm).

Về nguồn kinh phí đào tạo:

+ Kinh phí Nhà nước (theo chỉ tiêu tuyển sinh của Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh).

+ Học phí của người đi học (theo Quy chế của Bộ Giáo dục và Đào tạo và của Đại học Quốc gia).

Về chương trình đào tạo:

+ Mục tiêu đào tạo: Ngành Lưu trữ - Quản trị văn phòng trang bị kiến thức cơ bản về khoa học xã hội và nhân văn, kiến thức chuyên sâu và phương pháp làm việc về văn thư - lưu trữ - quản trị văn phòng, cùng với các môn học bổ trợ khác. Ngành Lưu trữ - Quản trị văn phòng đào tạo cán bộ chuyên môn có trình độ cử nhân khoa học về Văn thư - Lưu trữ - Quản trị văn phòng.

Người có bằng cử nhân ngành Lưu trữ - Quản trị văn phòng có thể làm công tác khác: Nghiên cứu và giảng dạy văn thư, lưu trữ học ở các trường đại học, cao đẳng, trung học chuyên nghiệp; làm việc tại Trung tâm lưu trữ các tỉnh, thành; phòng lưu trữ các bộ, các cơ quan khoa học chuyên ngành và các cơ quan, doanh nghiệp có liên quan đến văn thư - lưu trữ - quản trị văn phòng.

Người có bằng cử nhân Lưu trữ - Quản trị văn phòng có thể tiếp tục theo học chương trình trên đại học (cao học, nghiên cứu sinh) theo ngành tương ứng ở trong và ngoài nước.

Học chế và thời gian đào tạo:

Hiện nay trường Đại học KHXH&NV đào tạo theo học chế học trình kết hợp với đào tạo theo tín chỉ. Khoá đào tạo gồm 4 năm, mỗi năm có 2 học kỳ. Sinh viên đăng ký học phân và tích luỹ theo quy chế. Cuối khoá nếu có đủ điều kiện thì được dự thi tốt nghiệp và công nhận tốt nghiệp.

Nội dung và chương trình đào tạo:

Chương trình đào tạo cử nhân khoa học ngành Lưu trữ - Quản trị văn phòng gồm 2 khối kiến thức: khối kiến thức đại cương và khối kiến thức chuyên nghiệp.

- Khối kiến thức đại cương: 90 ĐVHT = 1.350 tiết
- Khối kiến thức chuyên nghiệp: 120 ĐVHT = 1.800 tiết
- + Kiến thức bắt buộc: 100 ĐVHT = 1.500 tiết
- + Kiến thức tự chọn: 10 ĐVHT = 150 tiết
- + Thực tập thực tế, Luận văn tốt nghiệp: 10 ĐVHT = 150 tiết
- Tổng cộng là: 210 ĐVHT = 3.150 tiết

(Xem đề án ngành Lưu trữ học, trình năm 2000).

3. Hội thảo khoa học

Theo đề xuất của Khoa Lịch sử, Hiệu trưởng Trường Đại học KHXH&NV Thành phố Hồ Chí Minh đã chấp thuận cho tổ chức một Hội thảo khoa học với chủ đề: “Những vấn đề của khoa học lưu trữ ở các tỉnh phía Nam trong thời kỳ công nghiệp hoá - hiện đại hoá” và đã tổ chức vào ngày 18.6.2004 với các nội dung gợi ý để các cán bộ chuyên môn, cán bộ khoa học viết báo cáo tham gia như sau:

- Phát triển khoa học lưu trữ phục vụ nghiên cứu phát triển kinh tế - xã hội ở các tỉnh phía Nam trong thời kỳ đổi mới.
- Tình hình các lưu trữ trung ương và địa phương ở phía Nam từ sau giải phóng đến nay.

- Những vấn đề cơ bản của khoa học lưu trữ ở phía Nam.

- Đào tạo cán bộ lưu trữ ở các tỉnh phía Nam: thực trạng và triển vọng.

Hội thảo khoa học nhằm mục đích nghiêm túc nhìn nhận những việc đã làm được và chưa làm được trong thời gian qua để có phương hướng tích cực và khả thi nhất trong thời gian tới. Ban tổ chức đã nhận được 17 báo cáo của các PGS - TSKH, PGS - TS, TS, Thạc sỹ, Cán bộ khoa học trong phạm vi cả nước, và hội nghị khoa học lần đầu tiên đã tổ chức thành công tốt đẹp. Hiện Bộ môn đang biên tập xuất bản tập Kỷ yếu này để làm tài liệu tham khảo cho chuyên ngành.

4. Sự hợp tác giữa Trường Đại học KHXH&NV Thành phố Hồ Chí Minh và các cơ quan hữu quan

Sự nghiệp đào tạo ở phía Nam còn nhiều khó khăn, nhưng vì chiến lược con người, vì sự nghiệp lưu trữ Việt Nam, chúng ta hy vọng sẽ tiến dần và từng bước đổi mới theo xu hướng đi lên. Trước mắt, cần triển khai những việc bức xúc sau đây:

- Thực hiện nghiêm túc và kết quả cao chỉ tiêu tuyển sinh hệ đại học chính quy năm 2003 - 2004 theo chỉ đạo của Giám đốc Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh.

- Tiếp tục hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ đào tạo các khoá đại học tại chức Lưu trữ học và Quản trị văn phòng đã mở tại trường từ khoá 10 đến 13; đại học tại chức mở ở các tỉnh; hoàn chỉnh giáo trình, chương trình đào tạo phù hợp với hệ đào tạo chính quy và tại chức.

- Tích cực bổ sung và củng cố đội ngũ cán bộ giảng dạy đủ mạnh về số lượng và chất lượng cho Bộ môn. Hiện nay Bộ môn Lưu trữ học và Quản trị văn phòng có 07 cán bộ giảng dạy, trong đó có 3 tiến sỹ, 3 cử nhân lưu trữ chính quy từ Hà Nội vào, một cử nhân sử học do khoa giữ lại bồi dưỡng làm cán bộ giảng dạy.

- Hợp tác và tranh thủ sự giúp đỡ của Khoa Lưu trữ học và Quản trị văn phòng trường Đại học KHXH&NV, ĐHQG Hà Nội về các nội dung như: Cán bộ tham gia công tác giảng dạy; Bổ sung, hoàn thiện chương trình, giáo trình; Nghiên cứu khoa học về văn thư - lưu trữ và

quản trị văn phòng; Đào tạo cán bộ chuyên ngành sau đại học, chủ yếu là thạc sỹ cho cán bộ trẻ mới về bộ môn.

- Tiếp tục sự hợp tác và tranh thủ sự giúp đỡ của Cục Văn thư và Lưu trữ Nhà nước, của Học viện Hành chính Quốc gia, của các cơ quan, cá nhân liên quan đến nhiệm vụ đào tạo đại học Lưu trữ học và Quản trị văn phòng hệ chính quy và tại chức ở phía Nam.

- Chú trọng và mở rộng công tác tham quan, khảo sát, hợp tác trong quan hệ quốc tế, ứng dụng công nghệ thông tin vào chuyên ngành văn thư - lưu trữ, quản trị văn phòng.